

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada.

For the Editorial Board and SNF
President Vladimir Mauko
Address: 61 McFarland Ave.
Toronto 10, Ontario, Canada.
Ortoprint, New Toronto
Subscription rates: \$3. per year.
25 cents per copy
1 line 10cent, 1 column x 1" \$1.40

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

O SIN, V TUJINI POJMI ČAS
REŠITVE,
SLOVENIJA VZIHUJE PO
PO-MOČI . . .
USMILI SE MÜCENCEV PLAKA-
JOCIH,
DA SREČE DAN SLEDIL BO
SMRTNI NOČI,
DA V SLAVI VEKOVITI BO
POVSOD
MOGOČNO ŽIVEL VES SLOVEN-
SKI ROD!
Ivan Zorman (1917)

LETNIK VI, VOLUME VI

TORONTO, 25. JUNE 1955

ŠTEVILKA 6 — NUMBER 6

VEČ LUČI!

LEGIJONARJI, DOMOBRANCI,
SVOJO ZEMLJO LJUBIMO . . .

„Klic Triglava“ je napisal v uvodniku 16. maja t. l. pod istim naslovom, da nam še ni poznano vse ozadje, ki je privedlo do tragedije pokolja 12.000 slovenskih protikomunistov. Iz vsake tragedije se je mogoče nekaj naučiti, je mogoče potegniti zaključke, ki morejo v bodoče preprečiti enako ali podobno nesrečo. Samo tako bi postal narod bogatejši za novo izkušnjo, čeprav ga je stala dvanajst tisoč življenj. Ali bolje: prav zato, ker je bila ta šola tako draga, si je ne more narod nikdar več privoščiti. Zato pa jo mora spoznati do vseh podrobnosti.“

Ker je manj verjetno, da bo tak uvodnik vzpodbudil koga k kakemu obširnejšemu dokumentarnemu delu o tej naši tragediji, bi bilo morda možno od poedincev dobiti kaj zgodovinskega gradiva, ki bi lahko služilo pozneje za kritično ocenitev tega žalostnega poglavlja. Uredništvo Slovenske Države je pripravljeno objavljaliti take zgodovinske drobce, ki jih bo prejelo. Če kdo želi, bo njegov prispevek objavljen z izmišljenim imenom, toda uredništvu mora sporočiti svoje pravo ime in naslov.

Da bi sprožili te prispevke, objavljamo danes nekaj vprašanj, ki so v zvezi s to tragedijo in katerih se zdi, da niso dovolj zanesljivo ugotovljena. Kdor ve za odgovore, ga prosimo, da jih sporoči uredništvu in jih bomo objavili.

Ali je kdo od angleških predstavnikov povedal Slovincem, da smatrajo domobranci za vojne ujetnike?

Ali je kdo od angleških predstavnikov izjavil ali namignil, da nimajo ničesar proti, če se domobranci preoblečejo v civiliste?

Kedaj je bilo slovensko vodstvo vojaško ali civilno - obveščeno, da domobranci vračajo v Jugoslavijo in kaj je ukrenilo?

ŽIVI, ŽIVI, DUH SLOVENSKI...

Deset let mineva te dni, ko so padali cvetovi Slovenije, naši bratje in očetje pod rafali strojnic in pušk v Kočevskih gozdovih in drugod ter s lastno krvjo izpričevali zvestobo starim slovenskim izročilom. Kot zavedni protikomunistični borci so darovali svoja življenja v spravi dar za lepšo bodočnost slovenstva.

Kaj je bistvo slovenstva? Kaj srčika slovenske narodne zavesti? Niž drugega nego iskrena in globoko v srce segajoč zavest pripadnosti k narodu, katerega je Bog postavil na ta vetrovni kočček zemlje, ki se mu pravi Slovenija in pa prepričanje, da je božja volja, da Slovinci ohranimo vse tiste lastnosti, ki nam jih je Stvarnik narodov izročil v uporabo, da z njimi služimo v blagor skupnega človeštva. Po božji volji je vsakdo izmed nas rojen kot Slovenec in božja volja je, da se slovenski narod ohrani. Bistvo slovenstva ni le zgolj, v katerem iz-

ražamo svoja čustva in želje, niti ne zgolj zavest pripadnosti k slovenskemu narodu, ampak tudi močno hofenje ohraniti vse vrednote, ki so Slovincem kot narodu lastne. Ena največjih vrednost je gotovo katoliška vera, ki je Slovence doslej še vedno reševala pred nevarnostjo pogazitve od strani večjih narodov. Druga velika vrednota je materni - naš dragi slovenski jezik. Je to za sveto vero ena največjih dobrin in po Slomšku dragocena dediščina, katere ne smemo zapraviti.

Ko se letos na številnih komemoracijah spominjamo naših padlih slovenskih protikomunističnih borcev, je gotovo umestno, da v sebi znova obudimo zvestobo onim idealom, za katere so umirali naši slovenski junaki. Ustavimo se ob vprašanju, kako je z našo zvestobo slovenskim tradicijam? Kako mi, slovenski emigranti v tujini, izpolnjujemo svojo narodno dolžnost? Smo

li mi, ki smo bili tako srečni, da smo se v senci domobrantskih bajonetov rešili v svobodo, vedno in povsod zavedni in iskreni Slovinci? Ali izpolnjujemo naloge, ki so nam od Boga dane kot delu svobodnih Slovencev do trpeče, od komunizma, bičane domovine in še posebej do tujega sveta? Vprašajmo se breb pridržkov, kako smo predstavili slovensko ime v tujini, kako smo predočili težnje zaslužjenega naroda tujemu svetu? Težnje po svobodi in težnje po samostojni slovenski državi?

Bodimo odkriti in neizprosnosti v sodbi do sebe. Premalo smo storili, nismo vedno dovolj izpolnili svojih dolžnosti. S seboj smo prinesli pododovano lastnost občutja manjvrednosti. Saj smo tako majhni . . . Kaj hočemo, saj nas ne bodo poslušali . . . Težnje velike večine Slovencev v domovini in onih, ki žive izven domovine, so bnogi (Nadaljevanje na drugi strani.)

This is Slovenia

POLHOV GRADEC

„ANYBODY ELSE WANTS TO KNOW WHERE HIS BROTHER IS?“

The Yugoslav Ambassador to the U.S. spoke in May in Breasted Hall of the Oriental Institute about his country and her foreign policy. He tried to convince the audience that the recent reconciliation with Russia means merely a normalizing of foreign relations with Russia, but that some ill-minded voices had explained this move as a return of Yugoslavia to the Eastern Block, from which she had in reality never parted.

In the discussion following the speech someone from the audience addressed the speaker: „I am fortunate as to be able to speak from among an American audience and as they would give a straightforward answer to a question I ask you to answer likewise to my question: Where is my brother together with the ten thousand Slovenian boys whom the English had handed over to you after the end of World War II from Carinthia? I believe they were slaughtered by the order of your government, which is now again openly returning to Communism.“ The Ambassador did not give a straightforward answer as was expected, because what was said about the matter was true. Instead he replied that the question was a hypothetical one because so many were killed at that time, and that the inquirer was set out to heckle his government. After a few other questions the Ambassador asked in a sarcastic voice „Anybody else wants to know where his brother is?“ The American audience had then unanimously agreed that the Yugoslav Ambassador had proven the case. MK.

From the Tidings, June 10, 1955
Los Angeles, California.

Speaking of blues, there was a blue left in Belgrade this week. Presumably Nikita's head was clear when he flew to Bulgaria the morning after Tito threw a party for him. But there was another „comrade“ in the Yugoslav capital who still had a crushing, king-size headache.

It belonged to the notorious Edward Kardelj, Slovene Communist leader who has been vainly trying to bulldoze Communism into Slovenia's countryside and plow under the people's religious devotion.

He never should have tried it.
Another thing he never should have done is attempt to show off before the visiting Kremlin firemen.

NIKITA KHRUSHCHEV
Impressed

EDWARD KARDELJ
Embarrassed

AND HOW! The Soviet big wheels were impressed all right — but not in the way Kardelj had intended. Krushchev, Bulganin and Mikoyan were taken on an auto tour from Rijeka, through Postojna to Ljubljana, capital of Slovenia, and back to Bled.

What they saw opened their eyes — and crushed Kardelj. The day was May 31. For generations the countryfolk of Slovenia have offered special expressions of devotion to the mother of God on this, the last day of Mary's month. Ten years of Communism haven't killed their faith, love and devotion.

SOVIET AMAZED. Even in the mountains the Red autoists passed rural shrines decorated with flowers. The Soviets were obviously amazed — and Kardelj was grim, angry and humiliated. Whenever the car passed a church or chapel he turned his head ostentatiously away.

He later remarked: „We have made one of our biggest blunders. If the journey had been postponed for 24 hours, Krushchev would never have got the impression that it is the Catholic Church and not the Communist Party which still dominates the life of Slovenia's countryside.“

ČASTITI G. LOJZE AMBROŽIČ DARUJE NOVO MAŠO V SLOV. CERKVI MARIJE POMAGAJ V TORONTU (MED POVZDIGOVANJEM.)

NOVA MAŠA

Doma v Sloveniji je bila za domače, posebej za še za faro, velika čast, kadar je novomašnik opravil prvo daritev v domači fari. Tako je bilo tudi s slovensko faro v Torontu. Cerkev je bila zelo lepo okrašena. Vse je bilo slavnostno razpoloženo, ko je na Manning Ave. v slovenski cerkvi Marije Pomagaj v Torontu zapel novo mašo naš rojak prečastiti g. Lojze Ambrožič. Slavnostni govor je imel ob tej priložnosti prečistiti g. Dr. Gregorij Rožman-škof ljubljanski, ki je navezal nekaj zelo klenih misli o poslanstvu duhovnika, kakor zna le on sam to storiti. Popoldne pa se je vršilo slavnostno kosilo v dvorani pod cerkvi, kjer so razni govorniki pozdravili novomašnika in njegovo družino. - Naslednjo nedeljo pa je novomašnik na Malvernu pri domačih ponovil svojo prvo daritev. - Vemo in predstavljamo si vso srečo srečne matere in očeta ter bratov in sestra, kakor tudi vso radost novomašnika, ko je v krogu najdražjih povzdignil k nebu hostijo in kelih. Vemo pa, da bi bila ta sreča še večje, če bi novomašnik zamogel opraviti svojo prvo mašo v krogu dragih na naši lepi slovenski zemlji, - tam med senčnimi gozdovi, klanjajočim se slovenskim žitom, med našimi nageljni tam - „v nebesih pod Triglavom.“

(Foto: Mate)

Dosledno za ciljem!

Človek kar verjeti ne more, kaj vse so bili zapadni zavezniki, zlasti pa pok. predsednik Roosevelt pripravljeno dati Stalinu za pomoč v vojni proti Japoncem. Po mnogih poročilih, ki so bila objavljena zadnje čase, je bilo to mnogo več, kot so Sovjeti sami pričakovali in zahtevali. Za to kratkovidnost plačujejo še sedaj ne samo davkoplačevalci zapadnih sil, zlasti ZDA, marveč vse bolj krvavo milijoni, ki so bili brez potrebe žrtvovani komunističnemu molohu.

Dogodki zadnjega časa dokazujejo pravilnost stališča, da komunisti kot materialisti upoštevajo samo silo in moč. Samo odločneje stališče za padnih velesil je pripomoglo do sprememb v komunistični taktiki, ki jo opažamo zadnje čase. Sovjeti so namreč uvideli, da s svojo trmo ne morejo več naprej, če se nečesto zaplesati v vojno, za katero očitno le še niso dovolj dobro pripravljeno, čeprav hitro napredujejo (kar so izpričali z letalstvom, ki so ga pokazali od prvomajski paradi). Zato so zatrobili na umik na celi črti ter pristali na stvari, o katerih se še pred nedavnim niti razgovarjati niso hoteli. Med dru-

gim so podpisali avstrijsko državno pogodbo, ki je zanje manj ugodna od tiste, ki so jo doslej odklanjali. Ponudili so zmernejši načrt za razorožitev, pristali na razgovore s štirih predstavnikov velesil kljub temu, da je bil medtem ratificiran pariški dogovor, ki vzpostavlja enotnost Zapadne Evrope. Predsednik sovjetske vlade Bulganin in tajnik komunistične stranke sta šla osebnost k Titu iskat sprave, dočim Rooseveltu in Churchillju ni uspelo spraviti Stalina izven sovjetskih mej. Dali so nove ponudbe Nemčiji, da bi jo morda le še zvabili iz zapadnega tabora v tabor „nevtralec“. Nova „mirovna ofenziva“ z mnogim znatnim popuščanjem je tako samo druga pot do istega cilja - taktika trojanskega konja, neposrednega apela na ljudske množice, ki vedno bolj cenijo trenutno brezbriznost kot bodočo nevarnost.

Toda Sovjeti bodo prisiljeni do novih popuščanj in do odlašanja življenjskih pogojev za zaslužjene narode samo, če se vodilni politiki Zapada ne bodo dali zavesti uspalnim melodijam, marveč bodo kazali tudi še v bodoče enotnost, zadostno moč in doslednost v načelnih. Le po tej poti je upati, da se bo olajšala težka usoda milijonov pod sovjetsko knuto brez krvavega

MATI LJUBEZNI

Med vojsko in revolucijo smo videli in doživeli primere tolikega sovraštva, da se nam po desetih letih zdi, kakor da bi bili sanjali. Pa je bila, žal, resnica. Zadnja vojska nas je seznanila z napravo, ki nam je bila dotlej neznana, s koncentracijskimi taborišči (že ime je težko izgovoriti, kaj se le stvar sama!). Na tisoče naših rojakov je v njih pomrlo. Doživeli smo še druge izraze sovraštva: množične ubojne, izdajstva in nečloveško postopa-

spopada. Vsako nadaljnje popuščanje v načelnih z drobtinice izboljšanja pa ne bo samo po nepotrebem podaljševalo suženjstva milijonov, marveč oropalo svobode še tiste, ki jo sedaj uživajo.

Kakor je nesprenemljivi cilj komunizma „združitev vseh proletarcev sveta“ v svetovni komunistični državi pod diktaturo komunistične stranke, tako mora biti cilj demokratičnih držav omogočiti svobodno demokratično življenje vsem ljudem na zemlji ter podpirati vse one narode, ki bi se radi rešili tiranov te ali one vrste.

Celjan

nje z bližnjimi. Peklensko sovraštvo se je razbohotilo po svetu in je prineslo nepopisno gorje mnogim narodom. Naša doba nosi pečat sovraštva.

Beseda sovraštvo, ki nosi gorje v sebi, je napisana na prvih straneh sv. pisma. Satan, ono hudobno bitje, ki ne zna in ne more drugega kot sovražiti, se je poslužil kače, da je speljal prva dva človeka v greh. Pravični Bog je greh takoj kaznoval, kakor je bil prej napovedal, če prestopita njezovo zapoved. Hudobnemu duhu je v kazen dejal: „Sovraštvo bom postavil med teboj in ženo, med tvojim in njenim zarodom.“ Sovraštvo je kakor zid med peklom in nebesi, med pogubljenimi in tistimi, ki so po veri Kristusovi in po Kristusu tudi Marijini. Hudobni duh sovraži in mora sovražiti Boga, Kristusa in Marijo, ki ga je rodila; sovraži vse, ki so poklicani, da se zveličajo. Od tiste nesrečne ure, ko se je v raju od satana zapeljani človek upri Bogu, žehiti satan od sovraštva in, kolikor mu Bog dopušča, se v tem ognju sovraštva zaganja v kra-

(Nadaljevanje na drugi strani.)

ZIVI, ZIVI, DUH SLOVENSKI...

(Nadaljevanje s prve strani.)

smatrali kot zgolj našo „domačo“ zadevo, o kateri se ne spleča, da, niti ne sme govoriti v javnosti.

Slovenska lastnost je skromnost. Skromen je naš kmet in se nerad tišči v ospredje. Ta skromnost - češ, kaj bomo mi, ki smo majhni, nas spremlja povsod. Niti ne upamo ziniti kaj bi radi, le v srcu nosimo upanje in želje in potem godrnjamo, če smo „zadnji“. Čemu vendar ta pasja ponižnost in „prilagojevanje“ prilikam? Kaj nas ni sram, če n.p. neka skupina zapiše v programu priznanje slovenske narodne suverenosti in slovenke državnosti, pa se najde nekdo, ki pravi, „še ni čas, da bi se kaj ukrenilo in da je treba čakati“... Čakati? Koga in kaj? Čakati izjav velikih diplomatov, da so nam pripravljene na krožniku dati to, kar želimo? No, če slovenski politiki čakajo na to priliko, potem je to slabo znamenje njihove sposobnosti! Potem lahko vsak šolarček postane slovenski politik. Ali se ne pravi to nekako tako-le: Če bodo „veliki“ za izpolnitev naših upravičenih želj po lastni državnosti, bomo tudi mi. Uspehe bomo potem pripisali sebi! Če „velikim“ ta ideja ni všeč, potem pa molčimo in čakajmo, kaj se bo skuhalo. Za vsak primer pa imejno pripravljeno „jugoslavsko“ trobojnico ter one, ki so bili preveč korajžni za slovensko državnost, prikazimo kot „izdajalce“. V obeh primerih bomo imeli korist mi in naša stranka... Ali ni tako? Ali smemo zaupati in iskrenost? Pogrešamo borbenosti, pogrešamo pripravljenosti žrtv na vseh področjih. Politika oportunitizma, ki je bila lastna slovenskim političnim strankam, cvete še danes bujno tudi v emigraciji. Ni političnega zaleta, niti korajže.

Pa še za konec postavimo vprašanje, kakšni so naši odnosi do slovenske kulture, do kulturnega udejstvovanja v emigraciji? Slovenska kulturna dejavnost, ki je bila nekoč - pred komunizmom - tako živa in nam v ponos - je danes na tleh. Davi jo komunistična zver in ji ne dovoli svobodnega razmaha. Le v tujini, med nami, ki smo si rešili življenja, je dana možnost, da se svobodno kulturno delovanje razvije in pride do izraza. V knjigi, v časopisju, v prireditvah, v pesmi...

Kakšno je naše kulturno življenje v emigraciji? Ima dovolj življenjske sile in ali ima dovolj podpore od strani tistih, ki imajo možnost, pa tudi dolžnost podpirati svobodna kulturna prizadevanja? Samo nekaj vprašanj: Kako je z

nami in našimi odnosi do slovenskega tiska, kulturnih revij, do Mohorjeve družbe? Ali morda ne prihaja vedno bolj na površje duh materializma, zaradi katerega se je že ta ali oni odrekel slovenskemu časopisu, kulturni reviji, dobri slovenski knjigi? Ali imamo še dovolj smisla za slovenske kulturne prireditve, lepo slovensko pesem in igro? Morda pa smo že postali tako „amerikanizirani“, da nam je postalo vse to odveč in cenimo samo še dolar... Kako cenimo dragoceno dediščino naših očetov in mater-slovensko besedo? Ali morda že ta umira v otrocih in se starši trudijo govoriti z otroci v tujem jeziku? Stari slovenski naseljenci so ohranili materino besedo vsaj dve polni generaciji, mi pa, ki bi naj bili „kvas“, ki prekvaša, bi naj zavrgli vse to že v nekaj letih...? Smo li še zdrav slovenski kvas?

Ob spominu naših mučencev pojdemo vase. Ni dovolj, če o slovenstvu samo govorimo in pišemo. Ni dovolj, če se ob raznih obletnicah spominjamo naših narodnih velikankov, naših padlih protikomunističnih žrtv. Besede so premalo, sledijo naj dejanja.

Slovenstvo mora biti v naših srcih. Duh slovenstva mora izžarevati v dejanjih in to doma v družini, v javnosti, v odnosih do slovenskih izročil, v ljubezni do slovenske besede, slovenske kulture in v budnem prizadevanju vseh za zopetno vstajenje Slovenije v svobodi in neodvisnosti.

Deseta obletnica mučeništva naših bratov naj obrodi ta pozitiv sad.

Mirko Geratič

● Težka naloga. Časopisi so poročali, da je eden višjih uradnikov v Beogradu priznal, da se vadi za obisk sovjetskih gostov, kako bi se istočasno dovolj vljudno smejal za Sovjete in kljub temu dovolj zadržano za Amerikance.

TURJAK

FOLK DANCES

Folk Dances of the Homeland
No. 6 in the series - Hungary

„CZÁRDÁS“

Narodni ples na Madžarskem

Kakor vsak drugi narodni ples plešejo tudi madžarski čardaš na več načinov z mnogimi razlikami v temeljnih korakih, ker ga plešejo v mnogih različnih krajih. Sprva so čardaš plesali v dveh delih. Prvi - počasni ples - vsebuje lahkotno zavijanje glave in telesa, drugi del pa odlikuje hitri tempo z mnogimi živimi poskoki. Danes plešejo na Madžarskem t. zv. balski čardaš. Ta ples bo mogel z ostalimi madžarskimi običaji in kulturo mnogo pomeniti za bodoči kulturni razvoj Kanade. Pomni to, kadar misliš na domovino.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LTD

AVSTRIJSKA DRŽAVNA POGODBA

Slovenska narodna zveza v Torontu je dobila odgovor od avstrijskega zunanjega ministrstva na svojo vlogo, naj zunanji ministri poskrbe, da bodo v avstrijski državni pogodbi zaščiteni pravice Slovencev v Avstriji. Ministrstvo je odgovorilo, da so bile tozadevne mere vsebovane v predlogu za državno pogodbo (čl. 44) in da so bile sprejete kot člen 26. avstrijske državne pogodbe, ki so jo podpisali na Dunaju 15. maja t.l.

Iz časopisnih poročil sledi, da jamči ta člen avstrijskim državljanom slovenske in hrvatske narodnosti iste pravice kot ostalim državljanom, vključno pravico, da imajo lastne organizacije, sestanke in tisk v svojem jeziku. Priznana jim je tudi pravica do ljudskih in srednjih šol v razmerju s številom Slovencev oz. Hrvatov. Sloveščini je priznan značaj uradnega jezika na Koroškem in Stajerskem. V mešanih krajih morajo biti krajevna imena dvojezična. V pogodbi je zajamčena tudi enakopravnost na kulturnem, upravnem in sodnem področju. Prepovedano je vsakršno delovanje organizacij, ki ima za namen, da odvzame Slovence ali Hrvatom narodni značaj ali da se jim odvzamejo zajamčene pravice.

Avstrijski šovinisti bodo gotovo skušali prikrajšati Slovence še za te na papirju priznane pravice. Toda Slovencev je tako dana možnost, da se bore za svoje naravne pravice sedaj tudi na pravni podlagi. Zlasti važna je določba, da so prepovedana vsa dejanja, ki skušajo Slovence ponemčiti ali jim odvzeti kake pravice.

Resnici na ljubo je treba priznati, da je tudi v Avstriji že nekaj poedincev, ki kažejo naravno poštenje do Slovencev (prim. nekaj člankov v odlično urejanem tedniku Die österreichische Furche ter odgovor prosvetnega ministra dr. Heinricha Drimmela SNZ v Torontu), toda na žalost še vedno ne dovolj, da bi se Slovencev v Avstriji ne bilo treba hudo boriti za najbolj temeljne pravice, ki jih nihče ne odreka raznim plemenom po svetu.

KAKO SMO REŠEVALI KOROŠKO

V Beljaku so koncem meseca novembra 1918 z gotovostjo pričakovali, da bodo jugoslovanske čete zasedle mesto in so nalepili lepake, v katerih so pozivali prebivalstvo, naj se zadrži mirno, če bodo jugoslovanske čete vkorakale v mesto. Brez strela bi bili tedaj lahko zasedli Beljak in Celovec. Mesto tega se je ljubljanska vlada spuščala v brezplodna pogajanja z Nemci. Z brezplodnimi pogajanja je zamujala dragoceni in odločilni čas. Toda nasprotnik ni bil voljan, da nam prostovoljno kaj odstopi. Vsi naši ukrepi so bili polovičarski. Toda polovičarstvo, neodločnost in obotavljanje ne vodi do uspehov. Kar je počenjala ljubljanska vlada, je bilo pravo igračkjanje s Koroško. A naš narod je moral to igračkjanje drago plačati. Mnogo Slovencev je pozneje padlo v bojih za Koroško, a uspeh je bil, da smo nazadnje doživeli popoln polom in poraz.

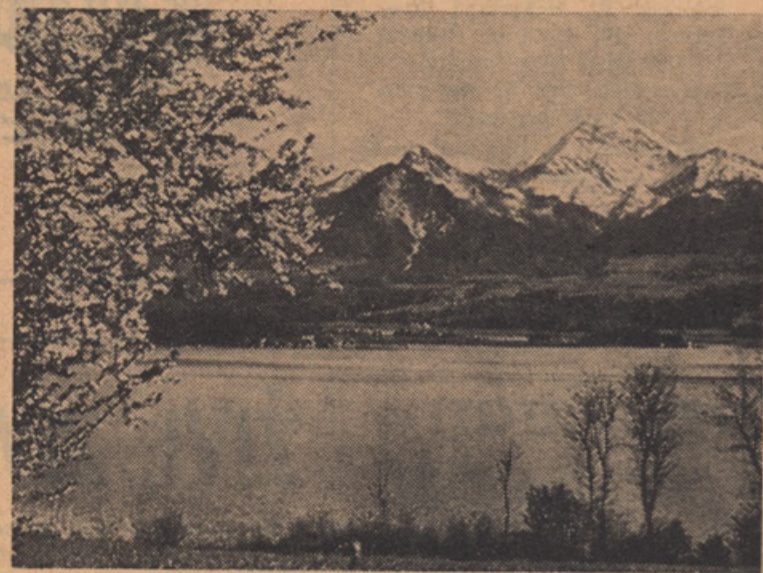
Dne 18. novembra 1918 je major Lavrič zasedel Borovlje. Nadporočnik Malgaj je zasedel Mežiško dolino, 23. novembra Pliberk in 30. novembra Velikovec. Dne 28. novembra je prišel Lavrič z do zob oboroženo telesno stražo. To je Nemce silno razkačilo. Bilo je, kakor da bi dregnil v sršenovo gnezdo. Lavrič je dobro vedel, da iz te moke ne bo kruha. Priganjal je vlado v Ljubljani, da je treba Celovec nemudoma zasedi. Vlada v Ljubljani je Lavriču ukazala naj demonstrira čez Dravo. Prava salomonska modrost! Nemci so se silno demonstriranjemu smejali in so poglani Lavričovo četo, ki jo je major z eno strojno puško poslal čez Dravo, da tam demonstrira, zopet nazaj preko Drave.

Dne 5. decembra 1918 so Nemci v koroškem deželnem zboru sklenili, da se bodo bojevali za Koroško.

Celovski nemški profesor dr. Martin Wutte piše v svoji knjigi „Kaerntens Freiheitskampf“ (Koroški osvobodilni boj), da ko so po jugoslovanski zasebi Celovca v juniju 1919 prišli francoski oficirji v Celovec, so se silno čudili, da so našli čisto nemško mesto namesto slovenskega, kakršen so prej mislili, da je Celovec. V isti knjigi stoji, da se je slično čudil tudi dopisnik ljubljanskega lista „Naprej“, ko je prišel v Celovec. „Kam so izginila znamenja slovenskega Celovca? Kam se je skrila ona zatirana raja, ki je baje dan „osvoboditve koma pričakovalo?“ Tako je pisal Kaj je reči na to?

Na to je treba reči: Kakšna slovenska mesta pa so bila Maribor, Celje, Ptuj pred letom 1918? Izgledala so kot nemška mesta in Nemci so jih v resnici smatrali za nemška mesta. A zakaj? Zato, ker so nam v njih sproti ves slovenski naraščaj ponemčili! In kakšna so ta mesta zdaj, ko se to ne godi več? Slovenska so!

Isto se godi v Celovcu in Beljaku.

BAŠKO JEZERO NA KOROŠKEM, V OZADJU JEPJA (2144 m) V KARAVANKAH.

Že skoro 100.000 prebivalcev štejeta oba skupaj, od vseh strani drivjo Slovenci v Celovec in v Beljak, a z malimi izjemami so vsi njihovi otroci že Nemci. Vse se nam ponemči v teh mestih. Je kakor bi vlivali vodo v rešeto. To je resnica o Celovcu in Beljaku. Kdor ne pozna razmer, tega seveda ne more razumeti. Prav isto je s Pliberkom Borovljami, Železno Kaplo in Velikovecem. Sredi slovenske okolice ležijo, a vse slovenski naraščaj se nam ponemči. V drugačnih razmerah bi bila to popolnoma slovenska mesta.

Glavni vzrok, da smo izgubili plebiscit, je ta, ker je bilo v našem ljudstvu premalo narodne zavedenosti. Kdor je bil narodno zaveden Slovenec, je glasoval za slovensko državo. Toda, kako naj bodo Slovenci na Koroškem narodno zavedeni, ko pa je nemška šola že skoro pol stoletja ubijala v njih narodno zavedenost? Saj jih v teh šolah nikdar niso učili spoštovati in ljubiti materinsko govorico in slovensko narodnost! Pač pa so jih učili to narodnost in to govornico prezirati in zaničevati! Zato je bila v takšnih razmerah in okolščinah določitev plebiscita velika krivica! Skozi 50 let je nemška šola vzgajala janičarje, narodne brezbrizneže in narodne odpadnike na Koroškem.

Sloveščino so uporabljali v teh šolah samo kot potrebno zlo; samo kot zasilno sredstvo v začetku šolske dobe, ko troci ob vstopu v šolo še sploh nič nemško niso znali. Ze takoj v 2. razredu pa je veljalo: „V 2. razredu ne smem več slišati slovenske besede!“ In so redno nastavljali v 2. razredu že trde Nemce za učitelje.

Vojaštvo so služili koroški Slovenci večji del v Gradcu pri 7. pešpolku. Tri leta so služili tu skupaj z nemškimi Korošci. Da se pri tem niso navzeli slovenske narodne zavedenosti, je jasno. Tudi ta okolščina je pripomogla, da je marsikdo

oddal svoj glas 10. okt. 1920 za nemško državo.

Določitev plebiscita moramo torej smatrati v takih okolščinah za Slovence za krivično. Kaj je vedel Wilson o tem, kaj so počenjali z našim narodom na Koroškem! Kaj je vedel, kako brutalno in brezobzirno so ga ponemčevali s pomočjo šole skozi 50 let! Kaj je vedel, kako so ga vzgajali v preziranju in zaničevanju lastne narodnosti in lastne materinščine! Če bi bil to vedel, bi pač ne bil zahteval plebiscita za Koroško! Saj smo v teh razmerah ta plebiscit morali izgubiti! Saj je čuda, da smo dobili še toliko glasov za narodno slovansko državo! 15.179!

Z vso brezobzirnostjo so nam najprej ponemčili mesta in trge. Samo ta mesta in trgi so dali 10. okt. 1920 5.191 glasov za nemško državo. Potem pride ponemčena Puštica, ki so jo brez potrebe priključili plebiscitnemu ozemlju. Dala je za Avstrijo 634 glasov. Potem pride okroglo 2.000 onih, ki so iz daljnih nemških mest prišli glasovali v svoje rojstne občine in so povečini glasovali za nemško državo. Tako dobimo samo teh glasov 7.825. Že ti glasovi so odločili nemško zmago 10. okt. 1920. Kajti avstrijska večina pri plebiscitu je znašala 6.746 glasov.

Reči torej moramo, da je naše slovensko podeželje z večino glasov glasovalo za slovensko državo! Stega vidika gledano torej: kakšno krivica, da so potem vse ozemlje priključili nemški državi!

K.S.

Mati Ljubezni

(Nadaljevanje s prve strani.)

ljestvo božje na zemlji. Živimo v dobi, ko se njegovo sovraštvo posebno močno javlja.

Na drugi strani zidu sovraštva pa stoji Marija z Jezusom in vsemi tistimi, ki se po milosti štejejo med njen zarod. Marija je zastopnica Ljubezni, Mati Ljubezniva. V njenem srcu gori najmočnejša ljubezen do Boga. Angel Gabriel ji je rekel: „Gospod je s teboj.“ tisti Gospod Bog, o katerem je Janez zapisal: „Bog je ljubezen.“ Torej je v Mariji z Gospodom hkrati njegova ljubezen. V tem je viden neizmeren prepad med satanom in Marijo. Sovraštvo je iz hudobnega duha, ljubezen je iz Boga. Kdor ima ljubezen, je božji; kdor sovraži, je satanov.

Kje stojimo mi? Čeprav smo po krivici mnogo trpeli, vendar ne sme biti v nas sovraštva. Če bi gojili sovraštvo in ne odbijali sovražnih misli in želja, bi bil v nas zmagal hudobni duh, zmagati pa mora v nas Bog, ki je ljubezen. Sveti oče nas je pogosto opozarjal na to, da moramo v teh časih, polnih sovraštva, še bolj resnično in močno gojiti v sebi ljubezen. Ljubezen je močnejša od sovraštva, kakor je Bog močnejši od satana. Ljubezen bo končno zmagala, ker vsemogočni Bog, ki je ljubezen, bo zmagal. Tudi v našem narodu bo zmagal, in sicer tem prej, čim več ljubezni bo v pas med nami.

Po brezmadežnem Srcu Marjinem zadostujmo za grehe sovraštva in vse grehe zoper ljubezen. Prosimo jo, naj nas drži vedno v svojem taboru ljubezni tostran zidu sovraštva.

(V zvezi s tem premišljevanjem molimo častiljivi del rožnega venca s posebnim povdarkom tretje skrivnosti: ki je Svetega Duha poslal, za ljubezen.)

† GREGORIJ ROZMAN, ljubljanski škof.

Novo knjige in revije

Za vsak narod so velikega pomena v tujih jezikih pisane knjige, preko katerih ga morejo spoznati in ceniti drugorodci. Tu pridejo v poštev prevodi naših kulturnih delavcev, še večjega pomena za nas Slovence pa so originalna dela v drugih jezikih.

Tako lahko sedaj z veseljem pozdravimo v francoščini pisano delo Jeana de la Croix Hermagorasa, Aloiz Grozde. Pisatelj opisuje idealnega slovenskega mladeniča - študenta, sina revne kmečke matere, slov. fanta korenitega, jeklenega značaja, ki junaško daruje svoje mlado življenje na oltar mučeništva za vero in svoj trpeči narod. Alojz Grozde je bil 1. 1942. najboljši dijak Marijinšča v Ljubljani član KA. Mučen in ubit je bil na dan novega leta 1943, t.j. na prvi petek in sicer na poti proti domu, kjer je hotel obiskati svoje domače in izvršiti svoj apostolat v domačem kraju, kakor je sam dejal. In res: postal je žrtev komunizma, vzoren mučenec.

Knjiga je izšla v Montrealu marca 1955. Predgovor je napisal prevz. škof dr. Gregorij Rožman.

V Parizu pa so izšli Terčeljevi „Vozniki“ (Les Charretiers) v prevodu preč. g. Ferdinanda Kolednika. Avtor je znani slovenski pisatelj - duhovnik, ki je deloval precej časa na zasadenem ozemlju Primorske (rojen v Grivcah), kjer se je zelo aktivno kulturno in organizatorno udeleževal. V dobi faš-

ističnega pritiska je postal Italjanom sumljiv, ker je bil preveč Slovenec. Osumili so ga spletk proti italjanski državi, ga zaprli in internirali. Po posredovanju cerkvenih oblastí je bil šele po nekaj mesecih izpuščen in se mu je posrečilo priti preko meje v Ljubljano, kjer je postal gimnazijski profesor.

Toda ironija življenja: on, ki je toliko pretrpel pod italjanskim fašizmom, je moral pasti zadet od krogle lastnih slovenskih bratov, za katere je bil toliko storil. Komunisti so se namreč ob prevzemu oblasti hoteli znebiti tega odličnega vzgojitelja, pesnika in pisatelja, ker je imel premočan vpliv na mladino.

Obe deli dobite na naslovu: Labbe Ferdinand Kolednik, Rang St-Dominique, Les Cedres, Cte Soulanges, P.Q., Canada.

Miž

● Razgovori in razgledi. Tretja številka bo izšla v začetku julija z naslednjo vsebino: Paul Claudel, glasnik katoliškega univerzalizma in sinteze; Umetnost; Pozitivizem; France Veber, Idejni razvoj slovenske filozofa; Socialni-psihološki funkcionalizem; Zakon in družina; Realna vrednost družinskih doklad v Kanadi; Privilegirani položaji kapitala; ocena knjige „Verlust der Mitte“ in še več manjših prispevkov ter poročil.

(Nadaljevanje na tretji strani)

MED SLOVENCMI

„DOMINION DAY“ PARADA V TORONTU

Better Citizens Committee organizira za proslavo Dominion Dneva tako parado po Torontu, kot je še ni videlo naše mesto. V paradi bo najmanj 15 vozov, ki bodo predstavljali zgodovino Kanade in Toronta. Nekateri pa bodo posvečeni tudi novonaseljencem. Tudi več najboljših godb (tudi vojaških) bo v paradi, ki se bo začela ob 1.30 popoldne iz Queens Parka po Blooru do Wilowdale Parka na Christie ulici, kjer bo tribuna z odličniki in povabljeni. Posebnost bodo indijanci v starih tradicionalnih oblekah. Vabimo Vas, da se udeležite parade, ali pa da pridite v Willowdale park na Christie ulici, kjer bo končni zbor udeležencev.

BETTER CITIZENS COMMITTEE

IZ TORONTA

NOVOMAŠNIKOV BLAGOSLOV

● Slovenski kulturni krožek je zaključil šolsko leto s predavanjem g. ing. Jožeta Opare o delavskih unijah in g. Leandra Skofa o borah. Obema predavanjema je sledila zelo živa debata, 31. julija bo pri-

Novo knjige in revije

NOVI SVET

Majska številka slovenskega družinskega mesečnika Novi Svet, prinaša naslednje vsebino: Mati Ljubezni, Prevz. Dr. Gregorij Rožman; Ob deseti konvenciji S.Z.Z. v Ameriki, Dr. Ludvik Leskovar; Mater je zatajil, Ivan Cankar; Martin Krpan, Franc Levstik; Molčecnost, Vrhovlan; Quo vadis, povest s slikami; Ovcar Marko, Janez Jalen; Kri slovenska je zavrnila, Edi Gobec; pesmi: Dobro jutro, Limbarski; Duši za pomoč, Milena Soukal; Solza, Limbarski; Kako ti je, Slovenija, mati moja, Ivan Zorman; Kako se rima to, Vrhovčan; Kultur ni razglednik: Branko Rožman; „Na steni spi se“, Milena Soukal; Kototan je pel, Mečan. Novice iz slovenskih našelbin. Za kratek čas in praktični nasveti.

Angleška priloga New World Herald prinaša: Radio Festival Huge Success, Watz Noo by Ignatz Schnoffletz; Spires and Strikes by Kathryn Osterman; Triest or Bremen; Joliet News by Paul Laurich; What Mr. Mates did not say by a student of Chicago University in kratke novice.

Novi Svet se naroči na 1845 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. Letna naročnina je \$4.00. Urednik Dr. Ludvik Leskovar.

● Ivan Pregelj, Moj svet in moj čas Izbrani spisi XI zvezek. Izbral uredil, uvod in opombe napisal dr. Tine Debeljak. Knjigo opremila akademska slikarica Bara Remec. Za Pregljevo sedemdesetletnico izdala in založila Slovenska kulturna akcija, Buenos Aires 1954.

S tem delom sta se dr. Tine Debeljak in Slovenska kulturna akcija vsaj do neke mere oddolžila močnemu oblikovalcu resnično slovenske, ter v jedru katoliške kulture. Povsem razumljivo je, da so ga zatajili ob obletnicah njegovega življenja današnji oblastniki, ki skušajo nadeti slovenskemu narodu na obraz zlagano masko materializma in komunizma. Če bi slavili Preglja, bi morali priznati, da so sami zvodniki. Slovenski narod sam pa bo vedel hvalnost tako uredniku kot založnici, da sta izdala ta mozaik Pregljeve dejavnosti, ki nam odpira pogled na Pregljevo rast in njegove odnose do sveta in časa, v katerem je ustvarjal.

Knjigo krasi mnogo fotografij in risb Pregljevega sina Marija.

Da bo knjiga dosegla svoj polni namen, je potrebno samo še, da jo kupi vsaka slovenska družina in da vsi, mladi in stari, črpajo iz nje novih pobud za obnovitveno delo v še tako neugodnih prilikah. Naroča se pri poverjenikih Slovenske kulturne akcije.

● Meddobje. Prva dvojna številka novega letnika bo prinesla deset celostranskih reprodukcij Božidarja Kramolca. Po daljšem premloku v leposlovju se bosta zopet predstavila javnosti Mirko Javornik s tržaško novelo „Potni list“ in Ruda Jurčič z „Vuzmenicami“. Obe bosta objavljeni v prvi dvojni številki Meddobja.

● V soboto 18. junija sta se poročila v slovenski cerkvi na 609. Manning Ave. g. Dr. ing. W. Bratina in gdč. Slavka Cerar. Poročne obrede je opravil prečastiti g. A. Vukšinič. Bilo srečno! - 2. julija pa se poročila dva para, in sicer: g. ing. Jože Opara z gdč. Boženo Pestotnik ter agronom g. Franček Pliberšek z gdč. Mici Habe. Slovenska Država želi bodočim zakoncem o-bilno sreče in božjega blagoslova.

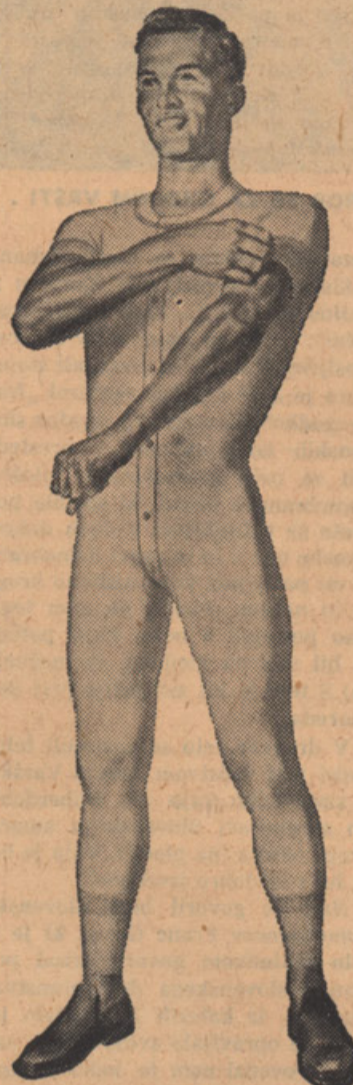
● V torontski cerkveni provinci so tri škofije. Letos se je primerilo, da so škofje posvetili na isti dan 4. junija vsak po 11 novomašnikov: 11 v Torontu, 11 v Hamiltonu in 11 v Londonu. The Canadian Register je dvakrat objavil slike torontskih novomašnikov, med katerimi je bil tudi Slovenec preč. g. Lojze Ambrožič.

● Prvotako pa je tudi SNZ v Kanadi dobila pismo, ki se glasi: „Spoštovani g. predsednik! - Člani društva „Dom“ v Buenos Airesu, zbrani na svojem rednem občnem zboru, pošiljajo Vam, gospod predsednik, in vsem članom svoje pozdrave z iskreno željo, da bi naši skupni napori z uresničitvijo svobodne in suverene slovenske države dosegli čim prej svojo uresničitev. Za društvo „Dom“. Predsednik. Tajnik.“

● 12. junija pa je SNZ priredila v istih prostorih ob 7 uri zvečer kino predstavo filma: „RAZDVOJENO SRCE“ (The Divided Heart), ki ga je posnela angleška družba J.A.R.O. delno tudi v Škofji Loki v Sloveniji. Opisano dejanje (rekli bi tragedija slovenske družine) je vzeto po resničnem življenju, ki je bilo pred leti opisano v reviji „Life“. (Borba krušne matere s krvno za posest sina, ki ga je odvedel nemški okupator.) Dvorana je bila tokrat do zadnjega kotička zasedena.

● Slovenci v Torontu in iz drugih krajev so pohiteli na vsakoletno slovensko romanje v Midland 25. junija.

Penmans

BABRIGGAN
LAHKO SPODNJE
PERILO

Ostani hladen in udoben z zaščitnim pokrivalom za pazduhe in stegna. Penmanovo lahko bombaževinasto spodnje perilo vrsta pot — se prilaga, ne utesnjuje, se lahko pere. Vse vrste, ki jih želite za može in dečke.

Poznani že od 1. 1868

B-FO-5

Din 600 za \$1.- Narodna Banka. Dostava v 14 dneh, poštnina \$1.50
Paketi - Kolesa - Stroji
Karte za ladje ter letala

Bled Travel Service

6113 St. Clair Avenue
CLEVELAND 3, OHIO

Meden Appliances

Television Sales and Service
Refrigerators - Washing Machines

1804 W. CERMAK ROAD
CHICAGO 8, ILL.

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI
OGLAŠUJEJO V SLOVENSKI
DRŽAVI!

Slovenci kupujejo v slovenski
trgovini

Joe Gomilar

1801 W. Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Vse, kar potrebujete za kuhinjo, dobite pri J. Gomilarju, Tudi OKUSNE KRANJSKE KLOBASE, SUHE ŠUNKE, PREKAJENE SVINJSKE ZELODCE. Prav sedaj pa ima IZVRSTNO KISLO REPO in AJDOVO MOKO.

Pridite, videli boste, da boste dobili dobro blago!

SVOJI K SVOJIM

DEKLETA V SLOV. NAROD. NOŠAH PRIČAKUJEJO
NOVOMAŠNIKA... (Foto: Mate)

CHICAGO IN OKOLICA

● Dva nova slovenska zdravnikar. Dr. France Kimovec in njegova žena dr. Dana Kimovec, sta nedavno položila predpisane zdravniške izpite in prejela od State Board of Illinois zdravniško diplomu. Naše iskrene čestitke!

● Koncert podružnice Slov. Ženske Zveze štev. 2 dne 15. maja v cerkveni dvorani je ob priložni dobri udeležbi dokaj dobro uspel. Pevski zbor je pokazal dobro voljo, manjka pa mu mladih moči in svežih grl.

● Srebrni jubilej zakonskega življenja sta meseca maja obhajala Mr. Mihael in Pavla Arko na 2036 W. Coulter Str. Naše čestitke! Bog daj, da bi v krepkem zdravju sledili še zlati jubilej!

● Slovenski duhovnik, Rev. Leopold Mihelič, nekdanji kaplan v Slovenski Bistrici na Štajerskem, ki je bil nastavljen kot kaplan v Marathon, Wisc., je odšel na novo službeno mesto v Denver, Col., kjer bo v pomoč bolnemu župniku Rt. Rev. Msgr. Judnichu na župniji Rožnenske Matere Božje. Pred odhodom na novo službeno mesto je obiskal tudi Chicago.

● Zaključek slovenske sobotne šole. Zadnje soboto v maju je slovenska sobotna šola zaključila šolsko leto. Šola je bila ustanovljena preteklo leto in je pričela s poukom v dvorani pod cerkvijo meseca novembra. Kljub neugodnim prilikam (nepripravnost prostorov, brez primernih klopi) in povrh še nerazumevanje od tistih, ki bi jim morala biti šola pri srcu, moramo ugo-

toviti razveseljiv napredek. Največjo zaslugo ima brez dvoma gdč. Pavla Mušič, ki je vložila v šolo ne le vse svoje znanje, ampak tudi vso svojo ljubezen. Brez njene velike požrtvovalnosti bi šole gotovo ne bilo.

Za zaključek šolskega leta so otroci pod vodstvom gdč. učiteljice pripravili proslavo v čast našim materam. Proslava je bila v šolskih protorih, t.j. v dvorani pod cerkvi. Udeležba je bila prav lepa ter je bila združena s čajanko.

Proslava je imela dva dela. V prvem delu so prireditelji dali čast Materi vseh mater - Mariji. V drugem delu pa je govorila otroška ljubezen naši zemskim materam, živim in mrtvim. Ni prostora, da bi se mudili pri vseh točkah, le površno naj jih omenimo. Večer je začela voditeljica šole gdč. Pavla Mušič z lepim pozdravnim nagovorom. Nato je vodstvo večera prevzel učencec Ivan Koščak, ki je dokaj spretno vezal poedine točke programa. Pevski zbor šole je zapel najprej Marijino pesem: Ko zarja zlati nam gore; Lojze Arko je prav dovršeno prednašal pesem: Pred Marijo. Zopet je sledila pevka točka: Vse ljube namice, na-

to so nastopili „Fantje na vasi“.

Pravi slovenski fantje v slovenskih narodnih nošah, ki so zapeli: Lepo mi poje črni kos in Oj ta vojaški hoben: Posebno je ugajal grojski nastop Janeza Arka in Vlahičeve, ki sta podala igrice „Račun“, kjer se je posebno uveljavil sicer majhni, toda izredno živane Janko Arko v vlogi šolarja, ki napravi materi račun za svoje majhne usluge, pa ga mati spravi v zadržega s svojimi nešetimi žrtvami, za katere ni zahtevala nikdar ničesar. Milenka Tajšmanova je deklamirala: Mamica, ali res? V dueta sta nastopili Gomilarjeva in Kranjčeva, ki sta zapeli: Dete očka vpraša: Marjan Mavec pa je deklamiral: Mamica moja je strašno bogata. Sledila je simbolična: Teče voda, tege, nato sta se zopet izkazali Gomilarjeva in Kranjčeva s pesmijo: Sonce čez hribček gre in Na Gorenjskem je fletno. - Prav ljubeček je bil prizorček: Mala mamica, kjer je igrala glavno vlogo Fišingerjeva Mojca. Pomagali pa so ji Milena Medvedova kot sosedica in Tonček Erman kot zdravnik. Mala Gomilarjeva Rose Mary (triletna punčka) je nastopila kot angelček. Andrej Fišinger, ki je letos tudi med graduanti far-

ne šole, je recitiral Ivana Cankarja Prvo sveto obhajilo.

Take prireditve, kjer nastopajo šolski ortoci, so gotovo najbolj priljubljene in tudi prisrčne. Želimo le, da bi Slovenska sobotna šola tudi v bodoče delovala z uspehom in da bi starši, ki imajo šolsko mladino, to šolo podprli z vsem razumevanjem. Zlasti pa, da bi slovenski duh negoval predvsem doma, v svojih družinah. Gdč. voditeljica šole je prejela od učencev lepi šopek v skromno priznanje za njeno požrtvovalno delo. - Prav bi pa bilo, če bi na takih le prireditvah videli še tudi druge vzgojne činitelje. Če so res Slovenci, naj svoje slovenstvo pokažejo tudi s svojo navzočnostjo na prireditvah slovenske šole. gt.

KANADČANI, NE ANGLEŽI

Minister za državljanstvo in vselejvanje g. J. W. Pickersgill je pred nedavnim povdaril v govoru v Torontu, da ni res, da bi vlada hotela, da postanejo priseljenci Angleži, marveč samo, da se ohranijo v Kanadi važne angleške ustanove kot je zlasti angleška oblika demokracije. Kanadčani ne predstavljajo več samo ljudi iste države, marveč svojo narodnost, ki ima skupne interese, skupne ustanove in skupne ideale. Za Kanado ni samo važno, da dobi v priseljencih ustvarjalce novih dobrin, marveč predvsem dobre državljane. Zato imajo tudi prednost sorodniki kanadskih državljanov in priseljencev, ki so se že znašli v Kanadi. (C. S. 217-4).

Brezposelni Pozor!

Poslovna pisarna Pavla Horvata sporoča, da lahko zaposli večje število delavcev. Nastop takoj.

Tedenski zaslužek ca. \$90.- in več. - Za vse informacije pisati na naslov:

PAVLE HORVAT, 318 Lincoln Avenue, Glencoe, Illinois
Telefon: Glencoe 159

(To je od sedaj naprej tudi privatni naslov imenovanega).

NAROD NAS DOKAZE HRANI

Od prijatelja slovenskega naroda nemškega rodu smo dobili vrsto mest iz nemških del, ki dokazujejo, da so Nemci Slovane načrtno germanizirali že dolga stoletja. Vsak poizkus obnovitve evropske enote v obliki Združenih držav Evrope, ki ga pozdravljamo in ki ga hočemo po svojih najboljših močeh podpirati, mora z bodočo politično organizacijo onemogočiti vsako umetno in vsiljeno raznarodovanje. Uredništvo

IZ PISMA NEMŠKEGA PRIJATELJA

„Nun über das deutsch-slawische Verhältnis und über das alte Siedlungsgebiet habe ich viele Bücher gefunden und zum Teil gelesen und mir Notizen gemacht... Es wäre gut, wenn Sie dann darüber in der slowenischen Zeitung schreiben würden... Die Weltöffentlichkeit weiß ja nicht, worum es eigentlich beim deutsch-slawischen Gegensatz geht. Die Deutschen betrachten die Slawen noch immer als Volk von Knechten, das kein Recht auf eigene Kultur und Eigenstaatlichkeit hat. Deutschland wird das Bestehen des polnischen und tschechischen Staates nur gezwungenermaßen anerkennen. Und dass die Österreicher das Bestehen der CSR und Jugoslawiens, bzw. eines unabhängigen Sloweniens auch nicht zur Kenntnis nehmen wollen, wissen Sie ja ohnedies. Dabei betreiben die österreichischen Politiker wieder eine monarchistische Propaganda und wollen dem Ausland einreden, die Monarchie sei das „Ideal“ der vereinigten Staaten von Europa gewesen und Strassburg sollte sich daran ein Beispiel nehmen. Ich habe in deutschen Büchern Schilderungen der damaligen Verhältnisse gelesen und da stand genug darüber, wie man die Slawen der Monarchie kulturell und politisch geknebelt und germanisiert hat. Schreiben Sie einmal über die Verhältnisse in der Monarchie und geben Sie den hiesigen Politikern eine Antwort. Ich kann hier in keiner Zeitschrift darüber schreiben...“

Österreichische Vaterlandskunde 1937 — 1938

„Die Germanisierung und Christianisierung der Alpenlawen wurde von gelegentlichen heidnischen Aufstandsversuchen nur vorübergehend gehindert, erfolgreich fortgesetzt... Die Drau als damalige Diözesangrenze (811) zwischen Salzburg und Aquileja wurde zur Sprachgrenze, weil die deutschen Kirchenfürsten in Salzburg und Passau neben der Christianisierung auch die Germanisierung betrieben, während die zumeist romanischen Inhaber des Patriarchenstuhls von Aquileja nicht mit der Christianisierung der Slowenen südlich der Drau begnügten...“ S. 43.

„Die Bayern besetzten aber auch langsam Oberösterreich, Osttirol, Kärnten und Obersteiermark in zumeist friedlicher Durchdringung der hier wohnenden Slowenen

„In Osttirol war es zu Zusammenstößen zwischen Bayern und Wenden gekommen; letztere wurden vom Pustertal nach Osten und in die Nebentäler (Windisch Matrei!) abgedrängt. Die Gründung des Klosters Innichen (769) kennzeichnet das Vordringen der bayerischen Besiedlung; die wendischen Gebiete von Steiermark und Kärnten wurden von Salzburg, vom Pustertal (Bistum Brixen) und von Aquileja aus missioniert...“ S. 85.

„Germanisierung und Christianisierung waren die Hauptergebnisse dieser Zeit (600—1000...“ S. 86.

„Kaiser Josefs Ziel war strenge Vereinheitlichung und Zentralisierung der gesamten Staatsverwaltung sowie Einddeutschung aller fremdnationalen Volksteile...“ S. 131.

„Die österreichische Monarchie von 1866—1918:... In Südosteuropa hatten Österreich die Vermittlung deutscher Kultur an slawische, magyrische und romanische Völker zu besorgen, nach dem Balkan hin hatte es wieder die Grenzschutz für das deutsche Volkstum in Mitteleuropa zu beziehen. Dem Herrscher stand hiebei die Armee, in der viele Nationen unter deutscher Kommandosprache dienten, zur Verfügung. Unterstützt wurde er in der Versöhnung der Nationalitäten von der Kirche, gefestigt in der Wahrung des deutschen Kultureinflusses von den deutschen Beamten und den deutschen Hochschulen und der Bürgerschaft in den wichtigsten Städten des Reiches...“ S. 158. (Dalje prihodnjič.)

Med Slovenci

DVE SPOMINSKI PRIREDITVI V CLEVELANDU

Clevelandski Slovenci, ki se ne ogrevajo za komunistične strahovlade, so se v soboto 11. in v nedeljo 12. junija spet nekoliko odložili spominu enajst tisoč slovenskih mož in fantov, ki so bili branili svoj narod pred komunistično poplavo in jih je dala zaradi tega partija Broza-Tita in Kidriča ter Kardelja hladnokrvno poklati in pobiti kakor pse in mačke. V soboto je bil v ta namen sklican shod v Knausovi dvorani na St. Clair Ave., na katerem je govoril predsednik Slovenskega narodnega odbora Miha Krek. Osnovna misel Krekovega govora je bila:

Mi, ki smo ušli strašni usodi, ki je zadelo teh enajst tisoč naših najboljših fantov in mož, smo dolžni sebi in svojemu narodu, da jih ohranimo v trajnem spominu in da po svojih najboljših močeh nadaljujemo delo za tisto veliko stvar, za katero so oni trpeli in umrli - za svobodno, krščansko, demokratično Slovenijo.

Udeležba na tem shodu je bila nepričakovano lepa. Občinstvo je govor sprejelo z razumevanjem. Jaz sem bil pričakoval več govornikov, zato sem bil nekoliko razočaran.

Spominska akademija, ki jo je priredilo mladinsko društvo Kres prihodnji dan, je bila mnogo večja po obsegu in globlja po zamisli. Prvi je bil na sporedu govor ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, ki je v pretresljivih besedah opisal obupni boj slovenskega ljudstva proti brezdušnemu komunizmu in tragično usodo tisočev in tisočev slovenskih krščanskih mož in fantov, ki so žrtvovali vse, da bi obvarovali svoj narod te stražne kuge. Cerkveni knez Slovencev je zaključil svoj govor z opominom in prošnjo:

Grobovi teh žrtev brezbožnega komunizma so raztreseni po vsej slovenski zemlji, večinoma nepoznani, vsi nezaznamovani s križem - kjer smo še mi postavili križ, ga je po našem odhodu komunistična drhal izruvala! - tako, da ne more nihče na njih prižgati sveč, položiti najne rož... Zato pa jih moramo mi ohraniti v spominu, jim verno prižgati večno luč zasadijo križ na gomilo... Kajti če jih mi

GROB SE ZA GROBOM VRSTI... (POGREB ŽRTEV KOMUNIZMA.)

pozabimo, potem so umrli zaman! Sledil je pevski zbor Korotan z Gallusovo „Glejte, kako umira pravični“, ki jo je zapel lepo in presretno. Navzoči so poslušali stoji. Nato je Jože Likozar recitiral „Našo zgodbo“ (Korošec) t.j. zgodbo slovenskih domobrancev; v presledkih so peke gramofonske plošče domobranske pesmi, ki so bile posnete še v Ljubljani v dneh državljanske vojne in so pevci-domobranci vsi padli pod komunistično kroglo in nožem. (Skoda, da nam tega niso povedali z odra, kajti potem bi bil vtis na gledalce še močnejši.) S tem je bil zaključen prvi del sporeda.

V drugem delu so nastopili telovadci pod vodstvom Janeza Varška s simbolično vajo „Oj Doberdobi“ ob spremljavi Slovenskega ameriškega okteta (na plošči). Vaja je bila lepa in dobro izvedena.

Nato je govoril bivši slovenski domobranec Franc Grum, ki je v zelo zanimivem govoru orisal pot stanek slovenskega domobranstva, razmere, iz katerih je pognalo in kako je opravljalo svojo veliko nalogo. Povedal nam je, kako sta nacizem in fašizem v začetku okupacije zatrla vsako svobodo na Slovenskem, prepovedala in zatrla vse organizacije, vse kulturno in politično življenje in pregnala ali pomorila slovenske narodne voditelje skoro do zadnjega vaškega učitelja in duhovnika. Ko je bil slovenski narod obrnjen in tako pritisnjam ob tla, tedaj je planila iz zasede komunistična hijena in začela se je doba grozot, kakršnih sloven-

ski narod v svoji zgodovini ni še videl, kot brat ni bil več varen bratom in ko je nedolžna kri pošla slovensko zemljo kakor krvava ploha. In okupator, namesto da bi bil vzdrževal red in ščitil prebivalstvo zasedenih pokrajin pred zločinskimi partizanskimi tolpmi, se je škodoželjno smehljaj in je zločincem še pomagal pri iztrebljanju slovenskega naroda! Tedaj se je slovenski kmet, od vseh zapuščen in od vseh preganjan sam dvignil in udaril nazaj. Ustanovljene so bile znane vaške straže, da ubranijo slovenske domove pred komunističnimi požigalci in morilci. Toda te straže so bile preveč raztresene in osamljene, da bi se mogle uspešno postavljati po robu komunizmu; zato so se pod pritiskom razmer naposled združile v Slovenski narodni vojski ali domobranstvu pod vodstvom generala Leona Rupnika. To domobranstvo je tako uspešno zagrabilo komunistične brigade, da je med komunisti po vsej Sloveniji nastal strah in trepet. Ob nastopu 1. 1945. je bila komunistična nevarnost v Sloveniji po zaslugi domobranskih odredov zelo zmanjšana, komunistične brigade so bile potisnjene v gore in gozdove in pričakovati je bilo, da bo z zlomom nazijske Nemčije nastopil čas končnega obračuna s komunističnimi razbojniki. Slovenski domobranci so bili pripravljani!

Tedaj pa je udarila strela iz jasnega: Jaltski sporazum o priznanju Titove komunistične strahovlade in o izročitvi protikomunističnih borcev komunistom! Česar slovenski komunisti sami niso mogli doseči, je dosegla zavratna diplomacija! Ostalo je zgodovina. Toda spomin na slovensko domobranstvo bo kljub temu vedno živ!

Občinstvo je govor sprejelo z velikimi razumevanjem. Spored so zaključila naša dekleta pod vodstvom gospodične Jožice Varšek z lepo in prav dobro izvedeno simbolično vajo „Lipa zelenela je“. Tudi to vajo je spremljal Slovenski ameriški oktet.

Zelo lepa in učinkovita je bila scenerija: velik križ z gorensko pokrajino v ozadju, zamisel Rudija Kneza.

Udeležba je bila prav lepa, čeprav ne tako številna kakor prva leta, ko je bilo troljenje in groza vojnih in prvih povojnih let vsem še v bolj živem spominu in ko je še živel urednik Ameriške Dmovine Jaka Debevec, ki je res znal zbobnati ljudi skupaj kakor malokdo.

Ivan Jontez

IZ ARGENTINE

● **Kulturni večeri.** Na prvem je predaval poleg poročil predsednika Rude Jurčeca in tajnika Marijana Marolta prodekan dr. Lenček o vtihih o kulturnem življenju v Evropi, ki jih je dobil, ko je potoval po Italiji, Avstriji, Švici, Nemčiji in Nizozemski. Orisal je umetniško, leposlovno in filozofsko ustvarjanje ter odnos občinstva zlasti mladine, do tega ustvarjanja. Drugi večer je bil posvečen glasbi. Prof. Lojze Gerzinič je podal pregled glasbenih tokov od antike do romantike. Francoski film je prikazal Berliozovo Fantastično simfonijo, angleški pa uverturo Čajkovskega iz 1. 1812.

Tretji večer je bil leposlovni in je nudil recitacije sodobnega leposlovnega ustvarjanja v zamejstvu.

Na četrtem večeru - prvi filozofski - je predaval g. Božo Fink o „Etičnosti novega kazenskega prava“.

Peti večer je bil posvečen francoski moderni umetnosti, ki so jo ponazorili številni filmi o raznih umetnikih in njih delih.

● **Novi naslov Slovenske kulturne akcije** v Buenos Airesu je sedaj: Alvarado 350, Ramos Mejia,

IZ PISMA IZ SLOVENIJE...

... Sedaj so tu po podjetjih izdelali nove tarifne pravilnike za plače delavstvu in seveda tudi v škodo! Plače so občutno znižali, za celih 4.- Din ali več na uro, kar se pa precej pozna. Do sedaj so imeli navadni delavci po 38.- Din na uro (največ), sedaj par kar 4.- Din manj. Toda pisarniški vodje in višji funkcionarji so si pa seveda z direktorji dodali kar po 5000.- Din več na mesec. To je vse skupaj izvalo precej ogorčenja in že se pojavljajo pri štrajki. Štrajkali so v papirnici Vevče, vodje štrajka pa so, kot je bilo pričakovati zaprti, toda štrajk je le uspel. Tako oni lahko vidijo, da niso vsegamogočni ter da so tudi v njihovem gospodarstvu štrajki mogoči. Toda to še ni vse; izvedelo se je tudi za štrajk v Prekmurju v Murski Soboti, kjer da je posredovala tudi milica in je vse ostro ispadlo. Sliši se, da tudi po drugih krajih prirejajo štrajke. Toda v časopisih o tem ne bereš niti besedice. Pisalo je le, da papirnica Vevče zopet redno obratuje, nič pa zakaj prej ni! Boje se pisati, kaj je dejansko bilo, ker potem bi narod imel še večjo korajžo. Ravno te dni imamo visok obisk iz SSSR. Saj veste kak cirkus so zganjali... Jaz sem videl to delegacijo na poti iz Brionov (morja), kjer ima Tito svojo vilo, v Ljubljano in na Bled. Bilo je kar 34 avtomobilov, ki so zelo hitro vozili in se med vožnjo menjavali, tako da nisi vedel točno v katerem je pravzaprav kdo. Milica je bila na nogah iz vse Jugoslavije. Tržaška cesta od morja do Bleda je bila popolnoma zastražena, ustavljen ves promet, okna so morala biti zaprta in nihče ni smel gledati skozi nje. Podstrešja so zaklenili, zastave na hišah niso smele biti obešene, le po cestah so sedaj naredili taka železna stojala, da vtaknejo v nje zastave, kadar je treba. Rusi so imeli svoje avtomobile zaprte in močno zastražene po svojih in naših čuvajih. Sedaj se narod sprašuje, kaj bomo spet izvažali v Rusijo... Avstrija se je končno le znebila Rusov in z njimi gre marsikaj, kot običajno. Tam Rusi ven, pri nas pa spet not... Prehrana tudi peša. Sladkorja zmanjkuje, ter ga dajo le 1/2-1 kg na osebo na mesec, isto je z oljem...

PRELOM V ARGENTINI

Napetost med Cerkvijo in režimov v Argentini se je zadnjega pol leta stalno večala. Ko je vlada izgnala argentinskega pomožnega škofa in njegovega pomočnika, ki sta prispela z letalom v Rim brez vsake prtljage, je Vatikan objavil izobčenje vseh, ki so položili roko na Cerkev v Argentini. Nekaj ur nato je izbruhnil upor, ki je imel očitno središče v mornarici. Po nekajurni zmedbi se je izkazalo, da je dejanska oblast osredotočena v vojnem ministru generalu Franklinu Luceru. Mnogi pričakujejo, da bo predsednik Peron odslej igral znatno manj važno vlogo, če bo sploh še ostal na vladi. General-Lucero je po glavni pomiritvi predal vso oblast zopet Peronu.

Poročilo iz Santiaga pravi, da je Peron pristal, da bo prekladal zakon o ločitvi Cerkve od države, obnovil poučevanje verouka v šolah, dovolil zopet svobodo govora, tiska in združevanja ter odobril brezpogojno vrnitev izgnanega pomožnega škofa in njegovega pomočnika.

Razmere se sedaj zopet urejajo in vračajo v redni tok. Upati je, da bo ta sicer kratka, pa dovolj krvava šola, vrnila svobodo ne samo Cerkvi, marveč tudi državljanom.

● **Dopisnik torontskega večernika „The Daily Star“**, Douglas Blanchard je prispel v Buenos Aires prav ob izbruhu upora. Ko je začel fotografirati posledice bombardiranja in borb, ga je policija zaprla. Kljub temu, da je bil ob bombnem napadu sam ranjen, ni dobil 36 ur niti vode niti hrane, kaj šele zdravniško oskrbo. Po hudih naporih ga je rešil kanadski poslanik, ki je zvedel za njegovo usodo po skrivni obvestitvi argentinskih duhovnikov, ki so bili z njim zaprti. Z Blanchardom je bil zaprt tudi buenosairesški nadškof Andreas. Vse duhovnike so po pomiritvi izpustili.

● **Slovenska kulturna akcija** bo izdala ob priliki Velikonjavega večera 25. junija bibliofilsko izdajo 11 risb akad. slikarice Bare Remeč z tekstem v verzih dr. Tineta Debeljaka pod naslovom **Kyrie Eleison, Slovenski Veliki teden 1941-1954.**

TRPEŽNEJŠE OD DRUGIH

ZAHTEVAJTE NYLON

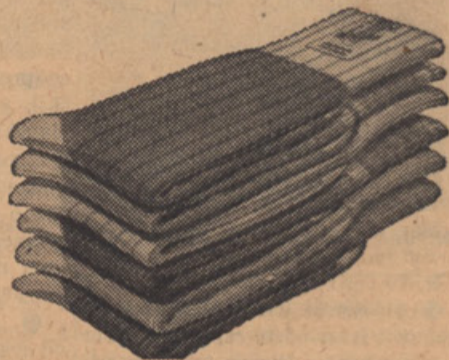
NOGAVICE ZA DELO

PREPLETENE Z NYLONOM

Brez ozira na to, kakšno vrsto ali debelino potrebujete, dobili jo boste v veliki izbiri

Penmanovih Nogavic za delo.

Karkoli boste izbrali, prepričali se boste sami, da je bil to najboljši kup pri tej ceni.

DOBITE TUDI SPODNJE IN VRHNE PERILO POZNANI ŽE OD 1. 1868

WS-9-4

FRITZ IN HILDA DOLESHELL

VIENNA HOME BAKERY

SLAŠČIČARNA IN KAFE-ESPRESSO

Centrala: 532 Eglinton Ave., W. - Tel.: MA. 2994

Podružnice:

211 Avenue Road - Tel.: WA. 3-2160

609 Mount Pleasant - Tel.: HU. 8-2381

426 Spadina Ave. - Tel.: EM. 6-1278.

Rženi kruh - soljenci - torte. Desetletna izkušnja jamči prvovrstno kakovost.

SLOVENCEM V TORONTU IN OKOLICI SPOROČAM, DA SEM ODPRL LASTNO PISARNO

Karl Vipavec SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

278 BATHURST ST., Room 4, Toronto, Ont. - EMpire 4-4004

Strokovnjaki v hladni trajni, barvanju, beljenju in friziranju. Odprto dnevno od 9 zjutraj do 6 zvečer, ob torkih in petkih od 9 zjutraj do 9 zvečer.

KRESS BEAUTY SALON

RU. 1-2921, 1194 Eglinton Ave. W., Toronto Postrežemo vam v angleščini, slovensčini, hrvaščini, nemščini, madžarsčini, ali italijansčini.

SLOVENC V KANADI PRI LJUDSKEM ŠTETJU

Kot smo že poročali, bo v Kanadi prihodnje leto ljudsko štetje, čeprav je od zadnjega poteklo šele 5 let. Slovenske organizacije v Toronto so prosile, da bi mogli Slovenci v Kanadi navesti kot svojo izvorno domovino Slovenijo. Slovenska narodna zveza je dobila odgovor od Državnega urada za statistiko, da to vmesno štetje 1. 1956 ne bo vsebovalo vprašanja o izvornu ljudi, pač pa da bodo upoštevali prošnjo, ko bodo pripravljali podrobnejše ljudsko štetje v 1. 1961.

V San Francisku slave 10 obletnico ustanovitve Organizacije zdinjenih narodov. Slovesnosti je prišel predsednik ZDA D. Eisenhower z govorom. V Operi je bilo posebej zbrano zastopstvo 48 držav, ki so podpisale listino do ustanovitve. Danes šteje OZN 60 članov.

● **Pri volitvah v Siciliji so komunisti** doživeli znaten poraz. Krščansko-demokratska stranka je zvišala število poslancev od 30 na 37 (po glasovih je napredovala od 31.2% na 38.6%). Kljub komunističnemu razadovanju je levičarski blok ohranil 30 poslancev, ker so Nennijski socialisti pridobili 55.000 glasov. Mnogo glasov so izgubile majhne stranke.

● **Zadnji in edini komunistični** poslanec na severnoameriškem kontinentu. Joseph Salzberg, ki je zastopal del Toronta v ontarijskem parlamentu, je pri zadnjih volitvah 9. junija propadel. Zmagali so zopet konservativci z veliko večino.

● **80 letal iz Kanade in ZDA** so sipalo DDT na 2 milijona gozdne površine v Quebecu in New Brunswicku proti uničevalcem gozda. (CS. 217-6).

V nedeljo 22. maja je bil v St.

Procopius College, Lisle, Illinois zlet češkega Orla. St. Procopius College, ki ga vodijo očetje Benediktinci, največ češkega pokolenja, je bil k tej priliki slavnostno okrašen. Slavnost se je pričela popoldne z defilejem uniformiranih članov Orla. Temu je sledila procesija h kipu Naše Gospe v Begunstvu, ki so ga med slavnostjo odkrili. Slovence je zastopil ing. Remeč, njegov sin Vladimir pa je imel kratak nagovor. Kip, ki ga je blagoslovil pekinški nadškof Thomas Cardinal Tien, SVD, bo sčasoma nadomestil onega, ki je bil razdajan v Pragi ob koncu prve svetovne vojne. Ogenj pa, ki so ga nato prižgali pred tem znamenjem upanja vseh zatiranih, so pripeljali z letalom iz Prage in mu je namenjeno, da preživi dobo današnjega nasilja na čeških tleh.

MK.

● **Knjiga Karla Mauserja** Kaplan Klemen je izšla v nemškem prevodu pri „Schweizer Volksbuch-gemeinde“ v 50.000 izvodni (knjiga „Kaplan Klemens“ obsega 347 strani, opremil jo je grafik Fritz Mayer). Tako je Mauserjev roman izšel v knjižni obliki preje v prevodu kot v originalu.

Slovenska država izhaja zadnji petek v mesecu. Naroča se pri upravi, 61 McFarland Ave., Toronto 10, Ont. Canada. Letna naročina znaša: za ZDA in Kanado 3.-\$, za Argentino 20.-pevoz, za Braziljo 50 kruzeirov, za Anglijo .75£, za Avstrijo 30.-šilingov, za Avstralijo 2.-avstr. £, za Italijo in Trst 600.-lir, za Francijo 500.-frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi. Slovenske poti.

† GENERAL L. RUPNIK MED SLOVENSКИMI DEKLETI

COSULICH DARILNIH PAKETOV

Edina agencija, ki ima svoje agencije v Kanadi in ZDA in lastno skladišče v Trstu. Popolno jamstvo za vse naše pošiljke, ki jih prejmemnik dobi v 20 do 25 dneh.

100 lbs Najfinejše bele moke, do zadnje post. prejemnika \$10.75
100 lbs Najfinejše bele moke, do Reke \$ 8.75

STANDARD PAKETI - PROSTI CARINE

PAKET št. 84 \$7.50	PAKET št. 91 \$14.—
1 1/2 kg riža	22 lbs. sladkorja
3 kg kave	11 lbs. riža
PAKET št. 81 \$9.65	6 lbs. kave
3 kg kave	1 lbs. čaja
3 kg kave	1/4 lbs. popra, celega
3 kg sladkorja	
PAKET št. 82 \$9.75	PAKET št. 71 \$12.60
5 kg riža	10 kg sladkorja
3 kg kave	5 kg riža
1 kg sladkorja	3 kg kave

Zahtevajte naše cenike za setavo paketov po Vaši želji kot tudi naš popolni cenik za standard pakete in ostale hišne potrebščine, za radijske aparate, kolesa, hladilnike, šivalne storje itd. 600 Din za \$1.—, v neomejeni količini izplačujemo s popolno našo garancijo v 12 do 14 dneh.

STROSKI ZA ODPREMO VSAKE KOLIČINE SO \$1.50

ZA VSA NAROČILA IN POTREBE SE OBRAČAJTE NA V KANADI:

BRANCO COSULICH

279 Queen St. West, Toronto 2B, Ont. - Tel.: EM. 6-3877

V ZDA:

COSULICH EXPORT CO.

20 West - 40th St., New York 18, N.Y.

Tel.: CHickering 4-5035